

Jaarpublicatie ABL 2019

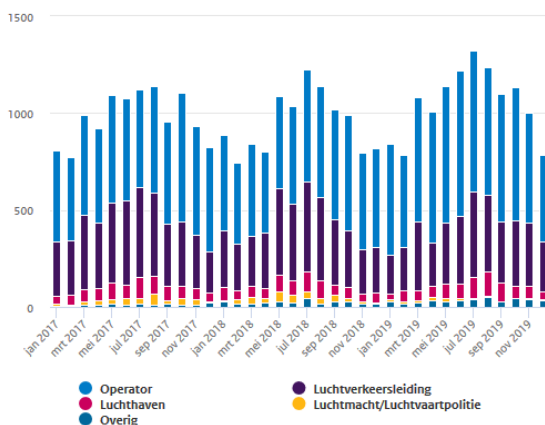
Analysebureau Luchtvaartvoorvallen

Het Analysebureau luchtvaartvoorvallen (ABL) is een onderdeel van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Het registreert en analyseert de **verplichte meldingen** van voorvallen in de Nederlandse burgerluchtvaart. Doel van het ABL is om samen met de sector vroegtijdig trends te signaleren zodat betrokken partijen acties kunnen ondernemen om de vliegveiligheid te verbeteren. Het ABL deelt zijn bevindingen onder meer door factsheets en het ABL **dashboard luchtvaartvoorvallen** dat vanaf 2019 online wordt gepubliceerd. Deze gebundelde publicatie bevat de stand van het dashboard van januari 2017 tot en met december 2019, als ook de belangrijkste conclusies uit twee in 2019 uitgebrachte factsheets (zie bronnenoverzicht).

Dashboard luchtvaartvoorvallen

Het melden van luchtvaartvoorvallen door sectorpartijen is verplicht gesteld in de Europese verordening 376/2014. Voorvalmeldingen worden zowel in een nationale als in een Europese database opgenomen. Deze meldingen worden vertrouwelijk behandeld. Het ABL verwerkt maandelijks het aantal gemelde voorvallen vanuit de Nederlandse luchtvaart in een dashboard. In deze publicatie worden vier categorieën uitgelicht; het volledige [dashboard](#) is als pdf te downloaden via de website.

Alle voorvalmeldingen binnen het Nederlandse luchtruim

In bovenstaande figuur zijn die meldingen geselecteerd waarvan kon worden afgeleid dat het voorval binnen het Nederlands luchtruim plaatsvond. Veruit de meeste meldingen worden gedaan door vliegtuigmaatschappijen en de luchtverkeersleiding, en gaan over voorvallen in de grote luchtvaart (Commercial Aviation, CA). Een klein deel van de meldingen komt vanuit de kleine luchtvaart (General Aviation, GA). De CA kan ook meldingen doen over voorvallen waarin de GA betrokken is, bijvoorbeeld bij luchtruimschendingen; de GA uiteraard ook over de CA. Het aantal meldingen vanuit de GA is laag in verhouding tot de activiteit in deze sector.

Over de periode 2017-2019 is een stijgende trend van het totaal aantal gemelde voorvallen te zien, samenhangend met een toename van het aantal vliegbewegingen¹. Ook is er sprake van een seizoenseffect. Daarbij gaat het om pieken in de zomermaanden. Deze pieken hangen ook weer samen met het relatief grotere aantal vliegbewegingen in de zomer.

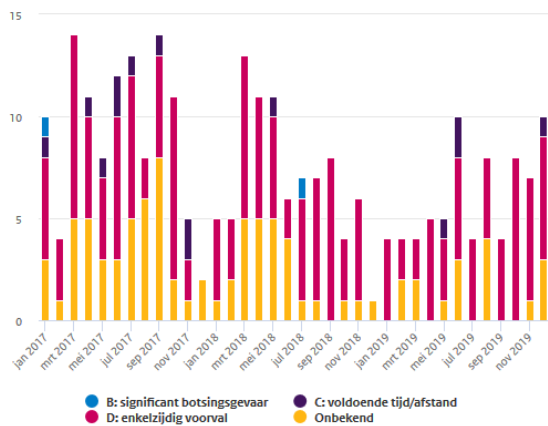
Runway incursions²

Een runway incursion is een voorval op een start- of landingsbaan met een luchtvaartuig of voertuig dat daar op dat moment niet

¹ Bron: CBS Statline; voor deze analyse zijn de bewegingen gebruikt gerelateerd aan alle luchthavens (zowel de luchthavens nationaal belang als de kleine "groene" velden) en voor zowel overland- als terreinbewegingen.

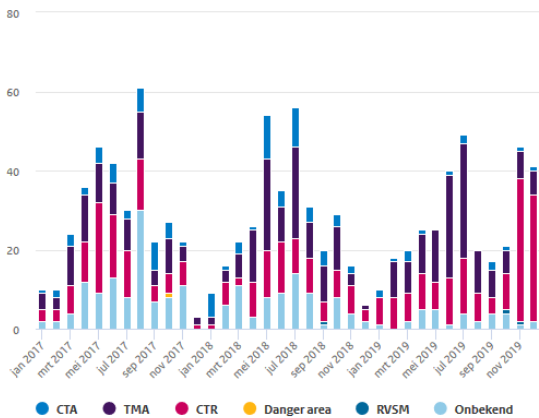
² De Luchtverkeersleiding Nederland en het ISMS van Schiphol stellen de ernst van het voorval vast door middel van een classificatie: A: meest ernstig, bijna-botsing; D:

minst ernstig, geen directe gevolgen voor de veiligheid). Het ABL neemt deze classificatie over. Meldingen van runway incursions op ongecontroleerde luchthavens worden inhoudelijk beoordeeld door het ABL, maar niet voorzien van een ernstclassificatie.

hoort te zijn. Het kan ook een voorval met een persoon zijn. Het aantal gemelde runway incursions is gedaald gedurende de periode 2017 t/m het eerste kwartaal van 2019, maar stijgt weer vanaf het tweede kwartaal. Ten opzichte van 2018 zijn er in 2019 relatief meer voorvallen met ernstcategorie C gemeld. Deze aanduiding houdt in dat er twee of meer voertuigen betrokken zijn bij het incident, maar er ruim voldoende tijd of afstand is om een botsing te voorkomen.

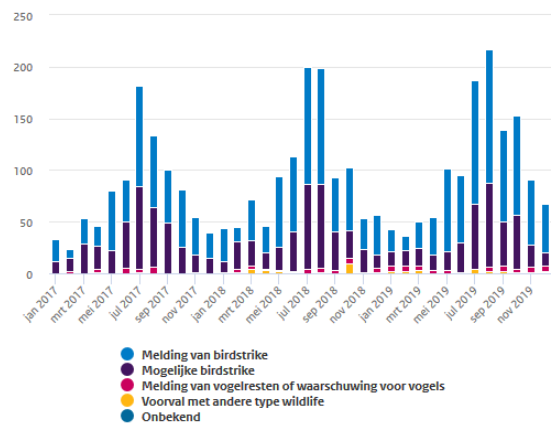
Luchtruimschendingen

Als een vliegtuig of drone een bepaald deel van het luchtruim ongeoorloofd binnenvliegt, is er sprake van een airspace infringement (luchtruimschending). In 2019 worden tot oktober minder luchtruimschendingen gemeld dan in 2018. De piek in november en december 2019 bestaat vooral uit meldingen over luchtruimschendingen in het luchtverkeersgebied van Lelystad Airport (EHLE) na 7 november. Op die datum werd daar luchtverkeersleiding door de LVNL ingevoerd. De ILT heeft daarna verscherpt

toezicht op EHLE ingesteld naar aanleiding van een toename in het aantal meldingen. Voor dit verscherpt toezicht is een totaalbeeld opgebouwd op basis van informatie van de LVNL, de luchthaven, de gebruikers en het ABL. De ILT monitort of de genomen maatregelen effectief zijn. Er zijn positieve effecten zichtbaar op het spreiden van de vluchten, het verminderen van de drukte in het radioverkeer, en het voorlichten over de nieuwe situatie.

Voorvallen met vogels

Bij een vogelaanvaring (bird strike) kan een vliegtuig beschadigd raken. Een vogel kan bijvoorbeeld bij een botsing door het cockpitraam van een klein vliegtuig slaan. Bij een groot vliegtuig kunnen vogels in de motor terecht komen. Vogelaanvaringen vormen daarmee een veiligheidsrisico. Vogelaanvaringen laten een duidelijk seizoenseffect zien. Niet alle meldingen over vogels gaan over een feitelijke vogelaanvaring. Soms is de melder er niet zeker van of er daadwerkelijk een aanvaring heeft plaatsgevonden. In andere gevallen wordt er melding gemaakt van aangetroffen vogelresten, of waarschuwen mensen voor vogels. Het aantal meldingen van vogelaanvaringen is in 2019 gestegen, harder dan de toename in vliegbewegingen.

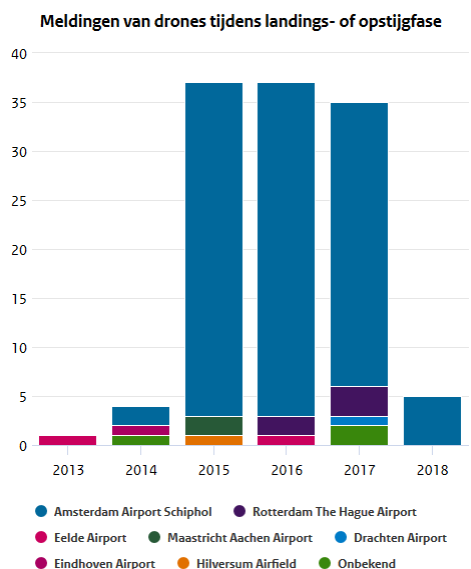
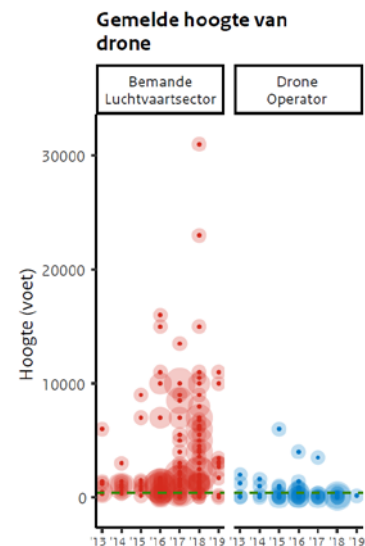
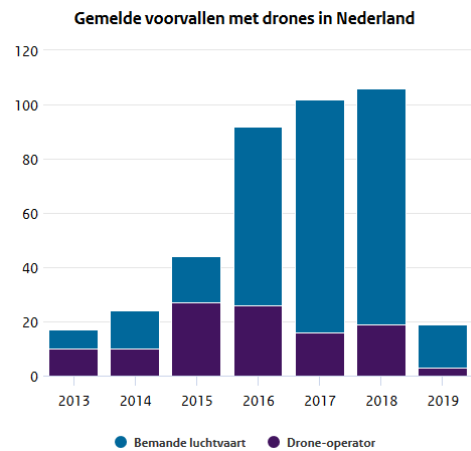
**Signaalrapportage drones 2019:
Toenemend risico op botsing tussen
recreatieve drones en bemande
luchtvaart (2 september 2019)**

In deze rapportage wordt gesignaleerd dat het risico op een botsing tussen recreatief gebruikte drones en de bemande luchtvaart toeneemt. Dit blijkt uit meldingen die het ABL ontvangt.

Het totaal aantal meldingen over voorvallen met drones neemt van 2013 tot 2016 sterk toe, vanaf 2016 is er een licht stijgende trend. Op basis van de inhoud van de meldingen over de afgelopen 3 jaar schat het ABL dat 80% van alle dronevoorvallen over recreatieve drones gaat. Deze meldingen komen voornamelijk vanuit de bemande luchtvaart (piloten, luchtverkeersleiding, luchtvaartpolitie, grondpersoneel). Ze betreffen veelal luchtruimschendingen door drones. Bij deze meldingen valt het volgende op:

- In 2018 komen er 7 meldingen binnen van bijna-botsingen tussen drones en bemande vliegtuigen.
- Drones, vermoedelijk gebruikt voor recreatieve doeleinden, vliegen steeds hoger, tot ver boven de toegestane grens van 120 meter (zie figuur "Hoogte recreatieve drones").
- Er is een groeiend aantal meldingen van waargenomen drones nabij landingsbanen van onder andere Schiphol (zie figuur "Meldingen van drones tijdens landings- of opstijfphase").

Gebruikers van geregistreerde drones zijn op basis van de Europese verordening 376/2014 verplicht om voorvallen te melden. Deze beroepsmatige gebruikers melden de voorvallen waarbij hun eigen toestel betrokken is. Het aantal gecrashte drones halveert in 2018 ten opzichte van de 3 jaren daarvoor. Meldingen vanuit de professionele dronesector gaan vooral over technische problemen met de drone, of over de bestuurder die de controle over de drone verliest.

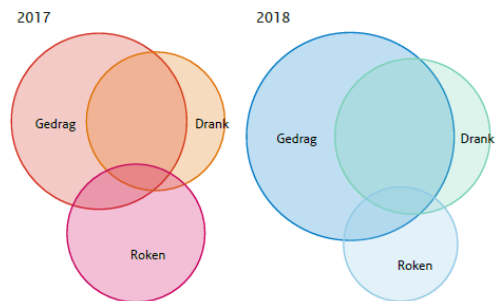
**Factsheet unruly passengiers 2019:
Stijging meldingen unruly passengiers
(23 oktober 2019)**

Onhandelbare passagiers, ook wel “unruly passengiers” kunnen een bedreiging vormen voor de veiligheid van een vlucht. Het gaat om passagiers die zich niet aan de regels houden en bijvoorbeeld het cabinepersoneel afleiden waardoor het zijn taken niet goed kan uitvoeren. De gevolgen kunnen ernstig zijn. Zo kan er bijvoorbeeld door roken in het toilet brandgevaar ontstaan. Ook kan agressief gedrag uit de hand lopen met het verwonden van medepassagiers of bemanningsleden tot gevolg.

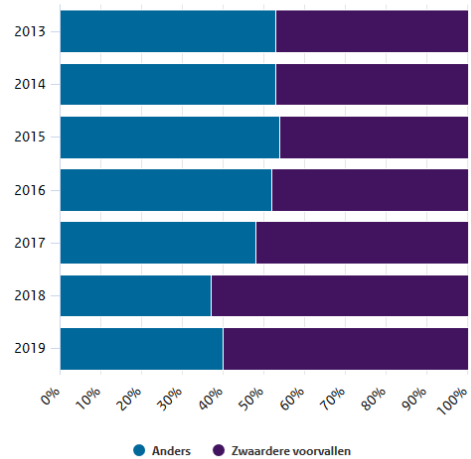
Het aantal gemelde voorvallen met passagiers die de orde in vliegtuigen verstoren laat in 2018 opnieuw een stijging zien ten opzichte van de jaren ervoor. Uit de inhoud van de meldingen blijkt dat drankgebruik en agressief gedrag vaak samengaan. De meeste incidenten doen zich voor op middellange en langeafstandsvluchten. Daarnaast kennen de nationale luchtvaartmaatschappijen een stijging in 2018 terwijl het aantal meldingen bij low-cost maatschappijen dalen.

Samenhang in meldingen van unruly passengiers

Verhouding zware en minder zware voorvallen met ordeverstorende passagiers

Bronnenoverzicht

- ABL pagina op ILT website:
<https://www.ilent.nl/onderwerpen/voorvallen-luchtvaart/analysebureau-luchtvaartvoorvallen>.
 - Dashboard luchtvaartvoorvallen:
<https://www.ilent.nl/documenten/publicaties/2019/07/23/dashboard-luchtvaartvoorvallen-abl>.
 - Factsheet unruly passengers 2019:
<https://www.ilent.nl/onderwerpen/voorvallen-luchtvaart/documenten/publicaties/2019/11/05/factsheet-abl-stijging-meldingen-unruly-pax>.
 - Signaalrapportage drones 2019:
<https://www.ilent.nl/onderwerpen/voorvallen-luchtvaart/documenten/signaalrapportages/2019/08/23/signaalrapportage-drones>.
-

Dit is een publicatie van
Inspectie Leefomgeving en Transport
Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag

T 088 489 00 00
www.ilent.nl
@InspectieLenT

Mei 2020